O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Iqtisodiyot fakulteti dekani v.b.
_____ T.Eshmurodov
2026-yil “26” 06

IQTISODIY TA’LIMOTLAR TARIXI FANINIG O‘QUV DASTURI

(masofaviy ta’lim shakli)

Bilim sohasi:	400000	- Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410000	- Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	60410100	- Iqtisodiyot

Samarqand – 2026

Mazkur o'quv dasturi Iqtisodiyot fakulteti Kengashining 2026-yil 26.06 11-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur o'quv dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi tomonidan taqdim etilgan (kafedraning 2026-yil 24.06 11-sonli yig'ilish bayoni).

Tuzuvchi:

R.T.Kudratov – i.f.n., Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi katta o'qituvchisi.

Sh.X.Nurmonov –Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universitetining "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi assistenti.

Taqrizchilar:

K.J.Mirzayev - i.f.d., professor, Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi mudiri.

Gapparov A.Q. – PhD, "Asl mars mo'jizasi" MCHJ rahbari

1.	Fan ma'lumotlari						
Fan/modul kodi ITT1105		**O'quv yili** 2026-2027	**Semestr** **1**			**ECTS – Kreditlar** **5**	
Fan/modul turi Majburiy		**Ta'lim tili** O'zbek	**O'quv rejadagi tartib raqami** 60410100– 1.01			**Haftadagi dars soatlari** 4	
Fanning nomi Iqtisodiy ta'limotlar tarixi		**Jami yuklama (soat)**	**Auditoriya mashg'ulotlari jami – 60 soat, shundan:**			**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Kurs ishi**
			Ma'ruza	**Seminar**	**Lab-ya**		
		150	20	40	-	90	-

2.	Fanning mazmuni
Fanning maqsadi – turli davrlarda shakllangan iqtisodiy g'oyalar, nazariyalar va maktablarni o'rganish orqali talabalarda iqtisodiy tafakkurni shakllantirish, iqtisodiy jarayonlarni chuqur anglash va zamonaviy iqtisodiy muammolarni tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishdan iborat. Fanning vazifalari – Qadimgi davrdan to hozirgi kungacha bo'lgan iqtisodiy g'oyalar va ta'limotlarni o'rganish, iqtisodiy maktablar va ularning namoyondalari faoliyatini tahlil qilish, turli iqtisodiy qarashlarni solishtirish va baholash ko'nikmasini shakllantirish, jahon iqtisodiy tafakkuri taraqqiyotining asosiy yo'nalishlarini o'rganish, talabalarda mustaqil fikrlash va iqtisodiy xulosa chiqarish qobiliyatini rivojlantirish, milliy va jahon iqtisodiy taraqqiyoti uchun iqtisodiy ta'limotlarning ahamiyatini anglatish, zamonaviy iqtisodiy siyosat va islohotlarni nazariy jihatdan baholashga o'rgatish, O'zbekistonda iqtisodiy fikrlar rivoji va milliy iqtisodiy merosni o'rganish.	

3.	Ta`lim natijalari (TN)
	Kasbiy kompetensiyalar:
TN1	Turli tarixiy davrlarda shakllangan iqtisodiy g'oya va nazariyalarni tahlil qilish va mustaqil xulosa chiqarish qobiliyatiga ega bo'lishlari kerak;
TN2	Merkantilizm, fiziokratlar, klassik maktab, keynschilik, monetarizm va boshqa iqtisodiy maktablarni solishtirib baholay olishni bilishlari lozim;
TN3	Turli mamlakatlar va davrlardagi iqtisodiy rivojlanish modellarini solishtirish qobiliyatiga ega ega bo'lishlari kerak;
TN4	Zamonaviy iqtisodiy muammolarni iqtisodiy ta'limotlar asosida izohlash va davlat iqtisodiy siyosati va islohotlarini nazariy jihatdan tahlil qilishni bilishi kerak;
TN5	Iqtisodiy mavzularda fikr bildirish, munozara olib borish va ilmiy asoslangan xulosalarni taqdim etish bilishi kerak;

TN6	Olingan nazariy bilimlarni iqtisodiyot, ta'lim, tadqiqot va boshqaruv sohalarida amaliyotga tatbiq eta oladi.
	Ko'nikmalar:
TN7	Iqtisodiy ta'limotlar va nazariyalarni tahlil qilishni biladi.
TN8	Iqtisodiy jarayon va hodisalarga ilmiy yondashish ko'nikmasini, iqtisodiy ma'lumotlarni umumlashtirish va xulosa chiqarishni biladi.
TN9	Zamonaviy iqtisodiy muammolarni nazariy jihatdan baholash va tahlil qilishni biladi.
TN10	Iqtisodiy mavzular bo'yicha muloqot va taqdimot qilish va olingan nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llashni biladi.

4.	**Fan mazmuni va mashg'ulotlar shakli:**	**Soat**
	Ma'ruza (M)	**20**
M1	**"Iqtisodiy ta'limotlar tarixi" fanining predmeti.** *Iqtisodiy fikr, g'oya, qarash, ta'limotlarning paydo bo'lishi va rivojlanishining tarixiy jarayoni. Iqtisodiy fan tarixida maktablar va yo'nalishlar tushunchasi. Yangicha ijobiy fikrlash, umumiy iqtisodiy madaniyatni tarbiyalash, fan muammolari, iqtisodiy g'oyalarni chuqur o'zlashtirish va talabalarni tarbiyalashda fanning ahamiyati. [1,2,4.6]*	2
M2	**Qadimgi dunyo, feodal jamiyati iqtisodiy ta'limotlari.** *Qadimgi Sharq davlatlari iqtisodiy taraqqiyotining muammolari, xususiyatlari. Qadimgi Misr. Misrning iqtisodiy g'oyalari. Xammurapi qonunlari. Qadimgi Hindistonning iqtisodiy g'oyalari. Manu qonunlari. "Artxashastra" traktati. Qadimgi Xitoy iqtisodiy fikrlari. Qadimgi Gresiya ilk quldorlik jamiyatining iqtisodiy qarashlari. Ksenofont. Aflotun (Platon)ning iqtisodiy loyihalari. Aristotelning iqtisodiy qarashlari. [1,3,5,6]*	2
M3	***O'rta asr iqtisodiy qarashlari.*** *Marg'inoniyning «Hidoya» asari, Forobiy asarlarida "ehtiyoj", mehnat, mehnat taqsimoti, inson omili masalalarining yoritilishi. Beruniyning asarlarida kishilik ehtiyojlarining paydo bo'lishi va uni qondirish asoslari, mehnat va hunarga munosabatlari. Ibn Sino asarlarida ehtiyoj, mehnat taqsimoti, mehnat qurollari ahamiyati. Nizomulmulkning "Siyosatnoma" asaridagi iqtisodiy fikrlar Yusuf Xos Xojibning "Qutadg'u bilig" asari.[1,2,6,7]*	2
M4	**Amir Temur va temuriylar davridagi iqtisodiy qarashlar.***XIV asr oxiridagi ijtimoiy-iqtisodiy ahvol. Amir Temurning iqtisodiy siyosati. "Temur tuzuklari", undagi iqtisodiy g'oyalar.Ulug'bekning iqtisodiy g'oyalari va iqtisodiy siyosat. Alisher Navoiyning «Mahbub ul-qulub» va boshqa asarlaridagi iqtisodiy g'oyalar. Boburning "Boburnoma", "Mubayyin" va boshqa asarlaridagi iqtisodiy g'oyalar. Temur va temuriylar davridagi iqtisodiy siyosatning hozirgi davr uchun ahamiyati. [1,2,6,7]*	2

3.	Shodmonov Sh.SH., G'afurov U.V. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. – Toshkent: IQTISODIYOT, 2021.
	Qo'shimcha adabiyotlar
4.	Ядгаров Я.С. История экономических учений: Учебник. - 4-э изд. М.: ИНФРА-М, 2021. - 480 с.
5.	Синелник Л.В. История экономических учений: Учебное пособие. М.: КНОРУС, 2014
6.	Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Учебник.- Москва: Дело, 2020.
7.	Vaxobov A.V., Razzoqov A.A. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
	Axborot manbaalari
8.	*https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-the-history-of-economic-thought/article/abs/history-of-economics-society-bulletin-and-journal-of-the-history-of-economic-thought-19792023/0F0588014D69FC9F71E0385860074122?utm_source*
9.	*https://econ.duke.edu/courses/history-economic-thought?utm_source*
10.	*https://www.hse.ru/en/edu/courses/862377822?utm_source*
11.	*https://economics.sas.upenn.edu/pism/courses/history-economic-thought?utm_source*

- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirgan bo'lsa;
- nazariy bilimlarni turli vaziyatda qo'llay olish;
- tizimli yondashish, uzviylikka amal qilish.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- barcha amaliy ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishga harakat qilgan bo'lsa.

d) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

e) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajarmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

9.	**Foydalanilgan adabiyotlar**
	Asosiy adabiyotlar
1.	Tashmatov SH., Asatullaev X., Allaberganov Z. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. Darslik. -T.: Iqtisod-moliya, 2019.
2.	Tashmatov Sh., Xasanxonova N.I. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. O'quv qo'llanma T.: "IQTISODIYOT DUNYOSI" , 2020.

M5	**Merkantilizm iqtisodiy ta'limoti.** *Merkantilizm tushunchasi, uning mazmuni. Merkantilizm g'oyasi vujudga kelishining iqtisodiy va ijtimoiy shart-sharoitlari. Ilk merkantilizm monetar tizimi. Merkantilizm iqtisodiy ta'limotining mohiyati. Merkantilizm iqtisodiy ta'limotining tarixiy taqdiri. [1,3,4,5]*	2
M6	**Klassik maktabning vujudga kelishi , rivojlanishi va uning yakunlanishi.** *Klassik (mumtoz) iqtisodiy maktab vujudga kelishining tarixiy shart-sharoitlari va umumiy xarakteristikasi. Vilyam Petti asarlari, uning merkantilizmga munosabati. Per Buagilberning qiymat talqini, iste'mol va ayirboshlash qiymati, pulga munosabat. A.Smit asarlarida klassik maktab g'oyalarining yanada rivojlantirilishi. A.Smit "Xalqlar boyligining tabiati va sabablari to'g'risidagi tadqiqot" nomli asari. D.Rikardo-sanoatning fabrika davri mafkurachisi. T. Maltusning "nufus nazariyasi", qiymat nazariyasi va foyda masalalarining klassik maktabga xos ziddiyatlaridan foydalanish. Prudon (1809-1865) kapitalizmni isloh qilish konsepsiyasi, qiymatning abadiy g'oyasi, belgilangan qiymat [1,2,3,5]*	2
M7	**Marjinalizm iqtisodiy ta'limoti.** *Marjinalizmning umumiy ta'rifi. Rivojlanish boskichlari. Avstriya maktabi. Kembrij maktabi yoki yangi klassik (neoklassik) yo'nalish. A.Marshallning narxlar va daromadlar nazariyasi. J.M.Keyns. «Bandlik, foiz va pulning umumiy nazariyasi» (1936) asaridagi iqtisodiy g'oyalarKeynschilik va yangi keynschilik. E.Xansen, S.Xarris asarlaridagi iqtisodiy g'oyalar. [3,5,6,7]*	2
M8	**Monetarizm va neoliberalizm. Institutsionalizm.** *Monetarizm va neoliberalizm evolyusiyasi. M.Fridmanning monetar maktabi. Ordoliberalizm. "Bekorchi sinflar nazariyasi" asaridagi iqtisodiy g'oyalar. J.R.Kommons qarashlari. Ijtimoiy-institutsional yo'nalish. Nomukammal bozor ta'limotlari. Chemberlen monopolistik raqobat to'g'risida. J.Robinsonning nomukammal raqobat nazariyasi. Samaradorlik va adolat dilemmasi. J.K.Gelbreytning iqtisodiy qarashlari. Neoinstitutsionalizm. [2,3,5,7]*	2
M9	**Iqtisodiy o'sish to'g'risidagi nazariyalar. Hozirgi zamon iqtisodiy qarashlari evolyutsiyasi.** *Iqtisodiy o'sish to'g'risidagi dastlabki nazariyalar. Shumpeterning iqtisodiy o'sish nazariyasi Iqtisodiyotda bashorat (prognoz) masalalari siklik davriy o'zgarishlar nazariyalarining paydo bo'lishi. Ijtimoiy-institutsional yo'nalish. J.K.Gelbreytning iqtisodiy qarashlari. Fridmanning monetary maktabi. Xayek va Mizesning sotsialistik iqtisodga munosabati. V.Rebkening ordeliberalizmi. P.Samuelsonning "Ekonomiks" asaridagi g'oyalar. [1,2,5,6].*	2
M10	**Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi.** *Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi mazmun-mohiyati, uni yaqin va o'rta istiqbolda amalga oshirish mexanizmlari. Yangi O'zbekiston ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining hozirgi holati. Taraqqiyot strategiyasida "Inson —*	2

	jamiyat — davlat" tamoyili. Taraqqiyot strategiyasida "Inson qadri uchun" tamoyili. [1,2,3,4,6.]	
	Seminar mashg'ulot (S)	**40**
S1	Iqtisodiy ta'limotlar tarixi" fanining predmeti va o'rganish usullari	2
S2	Qadimgi dunyo iqtisodiy ta'limotlari	2
S3	O'rta Osiyo mutaffakirlari iqtisodiy g'oyalari	2
S4	Temur va temuriylar davridagi iqtisodiy qarashlar	2
S5	Merkantilizm iqtisodiy ta'limoti.	2
S6	Klassik maktablarning vujudga kelishi va uning vakillarining iqtisodiy qarashlari	2
S7	Marjinalizm iqtisodiy ta'limoti	2
S8	Neoklassik iqtisodiy maktab qarashlari	2
S9	Kembrij maktabi yoki yangi klassik (neoklassik) yo'nalishi	2
S10	Jon Meynard Keyns ta'limoti va keynschilik	2
S11	Monetarizmning asosiy xususiyatlari, evolyusiyasi	2
S12	Neoliberalizm ning asosiy xususiyatlari, evolyusiyasi	2
S13	Institutsionalizmning asosiy xususiyatlari, evolyusiyasi	2
S14	Nomukammal bozor ta'limotlari	2
S15	XIX asr boshlarida hayoliy sotsializm vujudga kelishining shart – sharoitlari va uning umumiy xarakteristikasi	2
S16	Marksizm vujudga kelishining tarixiy shart – sharoitlari, mulk shakllarining tadqiqoti	2
S17	Xalqaro savdo to'g'risidagi iqtisodiy ta'limotlar	2
S18	Hozirgi zamon iqtisodiy qarashlari evolyutsiyasi	2
S19	O'zbekiston Respublikasining bozor munosabatlariga o'tish konsepsiyasi	2
S20	Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi	2

5.	**Mustaqil ta'lim topshiriqlari***	**90**
1	G'oyalar kuchi. G'oyalar ta'limoti tarixi. Iqtisodiy g'oyalar tarixi.	6
2	Yunon faylasuflari: Gomer, Ksenofont, Suqrot. Aristotelning iqtisodiy qaydlari.	6
3	Temuriylar davrigacha bo'lgan iqtisodiy g'oyalar va iqtisodiy siyosat	6
4	Xususiy va xo'jalik mulki.Savdo va xususiy mulk	6
5	Pul va savdo munosabatlari	6
6	Ijtimoiy va iqtisodiy masalalarda ta'minot masalasi	6
7	Siyosiy iqtisodning yuzaga kelishi	6
8	Taniqli merkantalistlar	6

9	Pul nazariyasi	6
10	U.Petti g'oyalari. U.Petti: xalqlar boyligi konsepsiyasi	6
11	A.Smit hayoti va ijodi hamda g'oyalari	6
12	Klassik iqtisodning yuzaga kelishi.	6
13	Rikardo, Maltus va Xyum ta'limoti.	6
14	Keynsning hayoti va ijodi. Keynsning iqtisodiy qarashlari	6
15	O'zbekiston Respublikasinining taraqqiyot strategiyasi va uning ahamiyati	6

***Izoh:** Fan (modul) yuzasidan talabalar bajaradigan mustaqil ish topshiriqlari variativ tavsifga ega bo'lishi lozim. Mustaqil ish topshiriqlarining 1/3 qismi kichik guruhlarda hamkorlikda ishlash (kooperativlik)ga mo'ljallangan.*

6.	**Ta'lim texnologiyalar va metodlari**

- ma'ruzalar;
- amaliy ishlarni bajarish va xulosalash;
- interfaol keys-stadilar;
- blits-so'rov;
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

7.	**Talabalar tomonidan kreditlarni olish uchun talablar**

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha ishni topshirish.

8.	**Talabalar bilimini baholash mezoni**

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;